16 Jaar, No. 154. — 's HERTOGENBOSCH, — Zaterdag 28 December 1844

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS-PRIJS
Voor de Stad. f 12.
Franco per post. » 14.

DICERE VERUM QUID VETAT?
Horatius.

ADVERTENTIEN
15 cents de regel
behalve 35 cents segel

(Verschijnende driemalen in de week, Dingsdag, Donderdag en Zaterdag.)

Grondwetsherziening.

(3e. Artikel.)

Bestaat er mogelijkheid, om het voorstel van herziening der grondwet te doen slagen, hetwelk uitgaat van het negental leden der tweede kamer?

Wij hebben de overtuiging dat het niet mogelijk is. Het is daarom dat wij ons niet vereenigen met dat voorstel van initiatiefneming.

Nemen wij het hoofdpunt van bewust voorstel: de regtstreeksche verkiezingen.

Eene herziening, welke onder hare bepalingen niet regtstreeksche verkiezingen opneemt, kan niet uitvallen, dan ten verderve der natie, en ter versterking der oligarchie.

Indien de natie eenig belang kan hebben bij het voorstel van herziening, dat in de tweede kamer is ter tafel gebragt, dan is het alleen om de bepaling, dat het volk deel zal nemen aan het bestuur van Nederland door regtstreeksche verkiezingen. Al de overige bepalingen zijn zonder deze van geen het minste belang. Want de bezuiniging daaruit zullende voortspruiten is niet noemenswaardig, en de politieke regten, welke daarin worden voorgesteld, zijn alleen toepasselijk op hen, die invloed zullen kunnen hebben op de vorming der tweede kamer; want de uitoefening dier regten zal worden geregeld door de wet.

De spil dus, waarop alles draait zijn de regtstreeksche verkiezingen.

Welnu, wij zullen nooit gelooven, dat de tweede kamer die zal aannemen, dan op den dag, dat wij het zien zullen. Wij vreezen dat die dag ver af is.

Met welk regt kan men van de tweede kamer verwachten, dat zij, die gedurende een dertig-jarig bestaan, alles gedaan heeft ten voordeele der oligarchie, niets ten gunste der natie; die haar aanzijn en haren steun vindt in de oligarchie, ter exploitatie van het volk en ter overheerschting van de belangen van den troon; hoe kan men haar hopen, dat zij zich zelve dooden en de magt der oligarchie overgeven in handen van den troon en van het volk?

Het is eene volslagen onmogelijkheid, zoolang niet die poging door den invloed der regering gerugsteund wordt.

Het is te betreuren, dat de regering den toestand van het oogenblik niet begrijpt.

Indien de regering het initiatief nam, dan had zij het in hare magt, om de beweging der hernieuwing te leiden. Het zou van haar afhangen, om een geheel voor te stellen, waarin de regten van vorst en volk zóó waren afgebakend, dat zij beiden waren gewaarborgd tegen de overheersching, welke vorst en volk reeds gedurende dertig jaren pijnlijk hebben getorscht. Zij zou, door haren invloed en door het oproepen der natie tot deelneming in haar voorstel, kunnen doordrijven wat voor vorst en volk voordeelig zou zijn; zij zou den troon kunnen populair maken, gelijk zij dien nu aan eene populariteit prijs geeft, welke een ieders bekommering wekt, die prijs stelt op het welzijn van zijn vaderland, hetwelk door geen grooter gevaar kan bedreigd worden, vooral op dit oogenblik, dan dat de oligarchie, van de onberaden handelwijs der regering gebruik makende, den troon ondermijnt, om hare souvereiniteit te vestigen. In een woord, de regering heeft het in hare handen om vorst en volk te redden van eenen ondergang welke met iederen dag meer nabij komt.

Het noodlot voor Nederland wil, dat wij eene zwakke regering hebben, welke werkeloos afwacht, wat de omstandigheden zullen aanvoeren, en niet begrijpt, dat de tijd, in zijnen vruchtbaren spoed, haar voorbij streeft. Zij slaapt terwijl het tijd is van werken.

Intusschen zeker is het, dat de regering tegen de proefneming der herziening den invloed van haren onwil zal aanwenden. Vooreerst omdat zij geene herziening wil; en ten tweede, omdat elke dusdanige proefneming altijd ten minste den schijn zal hebben van tegen haar gerigt te zijn. Het instinkt van zelf-behoud zal, hetzij teregt of te onregt, altijd èn troon èn ministerie doen zamenwerken tegen eene herziening, die niet van de regering uitgaat.

Indien integendeel de oligarchie hare belangen begrijpt — en hoe zou zij die niet begrijpen, zij, die geene gelegenheid laat voorbijgaan, zonder dezelve tot uitbreiding harer magt te benuttigen — dan zal zij de voorgestelde herziening bezigen, om tot haar doel te geraken. Zij behoeft daartoe niets te doen, dan dezelve te begunstigen.

Laat haar veel spreken van volksvrijheid en constitutioneelen vooruitgang; laat haar zich aansluiten bij de mannen van erkende vrijzinnigheid, en zij zal weldra populair zijn in hare voorvechters.

Men zal de gelegenheid vinden om regtstreeksche verkiezingen op zijde te schuiven, onder het voorwendsel, dat het volk daarvoor niet rijp is, maar dat men behoeft daartoe voorbereidt.

Laten zij dan de eerste kamer hare bezoldiging behouden, en eenige bepalingen, welke der vrijheid te veel schijnen te geven, in minder duidelijke woorden omschrijven; dan zal zij zich een bolwerk vormen, van waar zij meer dan ooit in magt gesteld en den koning en de natie zal doen buigen onder een juk, honderdmaal erger, dan waaronder wij nu zuchten.

En dit is het wat wij vreezen, indien er in de kamer eene meerderheid gevonden worden, die zich omtrent eene herziening verstaat.

Te oordeelen naar hetgeen wij thans van de tweede kamer kennen, in verband met den invloed der regering, zoude men mogen voorspellen, dat het geheele voorstel schipbreuk lijden zal, bij gebrek aan overeenstemming. Dat gebrek is zoo groot, dat zelfs het regeerend in zijne memorie van toelichting zich het regt heeft voorbehouden, om elk lunner omtrent de [illegible] van het voorstel zijne [illegible] te uiten.

Als het [illegible] negental niet is kunnen slagen onder elkander eens te worden, wat moet men dan van het in 't oneindige verdeeld vijftigtal verwachten?

Men gesteld, dat er eene meerderheid gevonden worde, die eenige hoofdpunten van het voorstel goedkeurt; dan kan men evenwel zeker zijn, dat onder die hoofdpunten in geen geval zullen zijn begrepen, wat de hoofdzaak is: regtstreeksche verkiezingen. Het is niet alleen niet mogelijk, het is zelfs niet denkbaar, dat het voorstel van regtstreeksche verkiezingen ooit uitgaan van de meerderheid der tweede kamer.

Welnu, zonder die regtstreeksche verkiezingen, is eene herziening der grondwet niet slechts eene teleurstelling, maar een rampspoed. De vrijheid der natie en des troons zal bij derzelver gemis worden begraven onder de zegepraal der oligarchie over vorst en volk van Nederland.

Wij herhalen het nogmaals: Eene herziening uitgaande van de tweede kamer is of niet mogelijk, of zoo zij mogelijk wordt, zal slechts ten verderve van het dierbaar vaderland strekken.

Het is mogelijk dat wij ons vergissen. Wij staan alleen tegenover de geheele oranjekelijke pers van Nederland. Maar onze meening steunt op zulke gegronde beschouwingen, dat wij eene laagheid zouden begaan, indien wij ons, tegen onze overtuiging, in den stroom lieten opnemen, die naar gemelde gewaagde proefneming voert.

Wij zullen onze overtuiging nooit opofferen aan eenen volkskreet, die ons bedriegelijk voorkomt. Indien wij de pen voeren, dan is het om voor te lichten. Het is daarom dat wij plegtig protesteren tegen de proefneming welke aan de tweede kamer is voorgesteld. Wij hopen dat men van onze protestatie akte zal nemen, omdat wij de mogelijke rampen niet willen op ons nemen, waarvan zij dreigt oorzaak te stellen.

Wij hebben allen eerbied voor opregte vrijzinnige mannen als THORBECKE, VAN RECHTEREN, DONKER CURTIUS en anderen.

Maar wij hebben reden de bedoelingen te verdenken van hen, die hoog opgeven van de politieke regten van het volk, maar die tevens zich stellen tot voorvechters van eene onbeschaamde fiskaliteit; die voorgeven de grondwet te willen herzien, om de volksvrijheden te ontwikkelen, maar die tevens de eerste gelegenheid de beste aangrijpen, om de bestaande volksvrijheden en regten te beschouwen als niet geschreven, en daarom den burgerman en den landelijken stand prijs geven aan nachtelijke rustverstoringen van kommiezen en veldwachters.

Zoo hoog als wij dus regtschapen karakters, als die van een' THORBECKE, VAN RECHTEREN en DONKER CURTIUS schatten, zoo weinig ook bouwen wij op den veel geprezen vrijheidszin van een' LUZAC en DE KEMPENAER.

Geen hebben regt te vorderen, dat men op hunne gemeende [illegible] bouwe, want hunne handelingen waren dezelfden met hunne woorden; en daarom stellen wij er prijs op te roemen, dat zij zich mannen des volks getoond hebben. Hunne opinie is voor het oogenblik de onze niet. Maar wij hebben met hen één doel, ofschoon wij met hen verschillen, omtrent de middelen, die zij tot bereiking van dat doel, voorstellen. De toekomst zal leeren wie zich in de keus dier middelen vergist, of wij, of zij; wij hopen, dat die toekomst ons in het ongelijk plaatsen zal.

Wat de laatsten aangaat, hunne handelingen hebben wij strijdig bevonden met hunne woorden. Zij spreken van vrijheid, maar bereiden het volk vrijheid-schendende politie-verordeningen en nachtelijke overrompelingen, als of Nederland in een Turkije herschapen ware. Voor dezulken hebben wij geen eerbied. Het woord vrijheid, onteert zich op hunne welbespraakte lippen, en wanneer wij hen als volks-tribunen over de regten der natie hooren spreken, dan meenen wij sirenen-zangen te hooren, die de natie lokken naar een verderfelijk oord van slavernij, waar eene veelhoofdige tyrannie den scepter voert onder de leus der vrijheid.

ZWITSERLAND

De rust is in Luzern, dank zij de beraden en krachtvolle houding der regering, geheel en al hersteld. Het gouvernement van het kanton blijft zich steeds bezig houden met de meest gepaste maatregelen, om eene mogelijke verhoopte hernieuwing van woelingen tegen te gaan. Over het algemeen gelooft men dat de radikalen zich met de ontvangen les zullen te vreden stellen, en hunne regeringlooze plannen vooreerst zullen laten varen.

— Bij eene aan het volk gerigte circulaire heeft de regering van Luzern medegedeeld, dat zij van Bern, Solothurn, Bazel en Argau voldoening verlangd heeft voor de door vrijkorpsen uit die kantons gepleegde inkennis van haar grondgebied; dat Bazel-Stad aan dit verlangen toegegeven heeft door de uitgetrokken burgers te doen straffen, en dat Bern en Argau voorloopig hunne afkeuring van de onderneming der vrijkorpsen hebben uitgedrukt. Voorts is door genoemde regering te kennen gegeven, dat zij, « uithoofde van het volledig herstel der rust en van den voldoenden staat der zaken in het kanton », de regeringen van Zug, Uri, Schwijz en Unterwalden verzocht had, om alle ten gevolge der jongste onlusten nog onder de wapenen staande troepen naar huis te zenden.

ENGELAND

Het voorgenomen bezoek van de koningin aan den hertog van Wellington, is vooreerst uitgesteld uithoofde van het overlijden van des hertogs zuster lady Anna Culling Smith.

—In eene dezer dagen gehouden vergadering van de aanzienlijkste ingezetenen der hoofdstad is besloten, zich bij rekwest tot de koningin te wenden teneinde Hr. Ms. opmerkzaamheid te vestigen op de verdeeldheden welke op dit oogenblik in de gevestigde kerk heerschen.

PORTUGAL

De koningin heeft den 14 dezer in persoon de zitting der kortés gesloten. H. M. heeft haar genoegen te kennen gegeven over het herstel der orde en van het openbaar krediet, doch hare rede bevat overigens niets meldenswaardig.

— De heer Capaccini is, van zijne zending naar Portugal, in Rome teruggekomen.

SPANJE.

In de zitting der kamer van afgevaardigden van den 18 december, zijn de beraadslagingen begonnen over de wet, waarbij het ministerie gemagtigd wordt, om een zeer aanzienlijk bedrag aan opvorderbare schulden ten laste des rijks, meestal voortspruitende uit overeenkomsten, waarbij taksken van openbare inkomsten tot het voorzien in de behoeften des oogenbliks vooruit werden verpand, af te betalen door middel der uitgifte van 8 pcts. schuldbrieven. De kamer heeft zich over het algemeen zeer gunstig voor dezen maatregel getoond. Naar men beweert, zal het gevolg daarvan zijn dat voor meer dan 600 millioen realen (75 millioen Nederlandsche guldens) aan opeischbare schulden verwisseld zullen worden in eene blijvende schuld, die eene jaarlijksche betaling aan renten van 40 millioen realen (5 millioen guldens) zal vorderen. De regering zal op die wijze ontheven worden van het hoir van schuldeischers, der hare handelingen thans elk oogenblik belemmerde, en zoude in het vrij genot komen der belangrijke taksen van rijks inkomsten, die tot nu toe steeds vooruit verzwolgen waren. In genoemde zitting der kamer is het nog niet tot eene stemming over dit onderwerp gekomen. De aanneming der wet was echter niet twijfelachtig en de minister van financiën, de heer Mon, had dien dag eene verklaring gedaan, die algemeen veel genoegen had gegeven. Hij had namelijk aangekondigd, dat hij binnen weinige dagen aan het hoofd der middelen zou voorstellen om in al de behoeften des staats-behoeften te voorzien, en dus eene kans van evenwigt tot stand te brengen, dat sedert 1824 in Spanje geene enkele maal heeft bestaan.

— De Madridsche regering heeft in den laatsten tijd narigten ontvangen, volgens welke de Spaansche uitgewekenen, die zich in Portugal bevinden, ernstig aan eenen inval in Galicie denken. Dien ten gevolge is de Spaansche gezant te Lissabon, de heer Gonzalez Brayo, dezer dagen naar die hoofdstad teruggekeerd, hopende men, dat hij deze poging tot stoornis der openbare rust zal weten te verijdelen. Ook hebben Spaansche troepen met hetzelfde doel langs de grenzen van Portugal post gevat.

— In Madrid liep het gerucht, dat het Zurbano was gelukt, om langs eene der waadbare plaatsen, over de Ebro te geraken.

— Ook hier te lande wordt algemeen geklaagd over de buitengewone gestrengheid van den winter en de verbazende hoeveelheid sneeuw. Allerwege is het vervoer met groote moeijelijkheden gepaard en zijn een aantal ziekten het gevolg van het guur jaargetijde.

FRANKRIJK

Te Parijs werden den 24 december onderscheidene toebereidselen gemaakt voor de opening der wetgevende kamers, die den 26 door den koning in persoon zou plaats hebben. De bataillons der nationale garde, die daarbij dienst zouden doen, waren daartoe opgeroepen. Volgens den Parijschen *Constitutionnel* zou in de troonrede, bij die gelegenheid door den koning uitgesproken en die geheel of grootendeels [illegible] was, geen gewag worden gemaakt van het vraagstuk wegens het regt van onderzoek of van het gebeurde op Taïti. Ook het met Marokko gesloten verdrag zou zoo weinig mogelijk worden aangeroerd, en men zou dus de drie hoofdpunten trachten ter zijde te stellen, waarmeer het ministerie in de aanstaande zitting der wetgeving de aanvallen der tegenpartij zal hebben te verduren. Daarentegen zouden in 's konings aanspraak de overwinningen aan de Isly, te Tanger en te Mogador op de Marokkanen behaald, en het bezoek door zijne majesteit op het kasteel van Windsor aan koningin Victoria gegeven, eene breedere plaats bekleden.

— De dotatie voor den hertog Nemours kan niet voor de tegenwoordige zitting der kamers, als volstrekt opgegeven beschouwen.

— Wat sommige dagbladen wegens eene voortdurende ongesteldheid van den heer Guizot gemeld hebben, is zonder grond, en deze minister is thans genoegzaam geheel hersteld.

— Algemeen is te Parijs het gerucht in omloop, dat de minister van buitenlandsche zaken aan den gezant van Frankrijk bij de Vereenigde Staten, een nadrukkelijken last heeft gezonden, om zich met klem tegen de inlijving van Texas in de Amerikaansche Unie te verzetten.

— De heer Turquin heeft zijn ganach verloren, het welk niet minder dan negen millioen francs bedraagt, aan de liefdadige gestichten van Parijs nagelaten.

— Het korps diplomatique heeft den 25 dezer eene vereeniging gehouden bij den [illegible] nuntius, ten einde de gronden vast te stellen van de redevoering, welke die diplomatie bij de tegenwoordigheid van het nieuwjaar zoude tot den koning moet rigten.

— Van Brussel [illegible] dat de [illegible] Abd-el-Kader heeft gelast, om zich naar [illegible] van Tafilet te begeven, en dat de Emir [illegible]

bevelt heeft, gemeenzaamd. Anderen bewerken, en wel op grond van hetgeen dienaangaande in het dagblad is gemeld, hetwelk zich bijzonder aan de Algerijnsche aangelegenheden toewijdt, dat het voortdurend verblijf van den emir in het binnenland van Marokko aanleiding heeft gegeven tot woelingen onder de aldaar gevestigde stammen, en dat verscheidene derzelven tegen het gezag des keizers in opstand zijn geraakt. Dit laatste schijnt echter nog allezins bevestiging te verwachten.

— De leden van de kamer der gedeputeerden, die reeds in de hoofdstad zijn aangekomen, beginnen zich te verzamelen, ten einde zich met elkander over de in acht te nemen beginselen, te beraden. De partij van den heer Odilon Barrot zal dezen gedeputeerde als kandidaat voor het voorzitterschap ondersteunen, doch zal als waarschijnlijk is, geenen genoegzamen bijval vindende, zich voor den heer Dupin verklaren.

— De onlangs vermelde maatregelen tot herstel eener grootere veiligheid in de straten der hoofdstad des rijks, zijn derzelve door den politieprefekt ten deele, over een grooten maatstaf, in werking gebragt. Ligne-municipale en nationale gardes, alsook de stads-sergeanten, zullen een zeer aanzienlijk vermeerderd aantal patrouilles leveren, die, te zamen, iederen nacht, 14 à 1500 man bedragende, in de onderscheidene wijken verdeeld, onophoudelijk de straten zullen doortrekken, ten einde de hervatting der op eene waarlijk verontrustende wijze de overhand nemende straatrandingen voor te komen.

NEDERLAND

's Hertogenbosch, 27 dec. Bij zijner majesteits besluit zijn ter vervulling der wethoudersplaatsen, welke door de gewone aftreding open zullen 2 januarij 1845 vallen, in de volgende steden van Noord-Braband, tot wethouders benoemd:

Te 's Hertogenbosch jonkheer H. W. van Thije Hannes, te Bergen op Zoom A. van Dijk, te Breda J. E. van Merlo, te Eindhoven Th. van Lieshout, te Geertruidenberg J. B. Allard, te Grave H. van den Klokken, te Oisterwijk H. van Baak, te Oosterhout J. H. J. van Etten, te Tilburg A. van der Voort en te Willemstad C. Leendertse Punt.

— Nopens de bezolking van de koloniën der maatschappij van weldadigheid bevat men dat die sedert augustus 1843 bestendig toegenomen, voornamelijk door de beperking van de opzending van bedelaars. Op 1 julij 1844 bedroeg zij 2876 en op 1 october laatstl. 9621, als: in de gewone koloniën 2432, Ommerschans 1851, Veenhuizen 1ste gesticht 1798, 2de 1499, 3de 1340, Wateren 72 en [illegible] Huisgezinnen 2329 personen.

— In berigten uit Nijmegen, vindt men het volgend verslag nopens den stand der bovenrivier, gedagteekend 23 dezer:

Te Emmerik was gisteren morgen ten 8 ure de rivier met drijfijs; het water stond te hoogte van 3 el 45 duim, en was vallende. Te Lobith was gisteren middag ten 4 ure de rivier mede met ijs overdekt. Te Millingen was heden morgen ten 5 ure de rivier half met drijfijs overdekt; het water stond 4 el 86 en was 55 duim gewassen in de laatste 24 uren. Te Pannerden was de Waal mede met drijfijs overdekt; te Gendia aan het ijs vast. De Waal hoogte 5 el 22, hetzelve was in de laatste 24 uren 61 duim gewassen. Te Huissen was de Waal morgen mede de rivier met ijs overdekt; het water stond 5 el 41 duim en was in de laatste 24 uren 51 duim gewassen.

De berigten van Duisdorf van den 21 [illegible] was [illegible] dorp de St. Goar van Bacharach nog niet opgeruimd. In den Rijn, van Mainz naar Mannheim, was het open water en hadden de stoomboten zeer goed vaart weder geopend. Te Duisdorf bleef [illegible] weinig ijs drijven. De Roer zat toen nog voor het grootste gedeelte; alleen in den mond was het blank water.

Van den 22 meldt men van Dusseldorf, dat er sedert weder nieuw drijfijs vertoonde; het water stond 9 voet 4 duim, en was 1 voet en 1 duim gewassen.

Van Coblentz meldt men van den 21, dat de ijsdam te St. Goar dagsdaarvoren, des middags ten 4 ure, in beweging geraakt en sterk afgedreven is, dat dezelve zich echter ten vijf ure bij Lurley weder heeft gezet en is vastgebleven tot het afgaan des berigts. Te Coblentz droef in den nacht van den 21 op den 22 zeer veel ijs, uit hetwelk men vermoedde, dat de ijsdam te St. Goar opgeruimd zou zijn.

— Men heeft de dagbladen ontvangen van de Kaap de Goede Hoop tot den 18 october ll. In het begin van september had de gouverneur, sir Peregrine Maitland, zich onverwacht naar de grensdistrikten en Grahamsstad begeven, zoo het schijnt ten gevolge van de verontrustende berigten omtrent de vijandelijke houding der Kaffers, om eenen algemeenen inval in de Kaapkolonie te doen, waarvoor echter de vrees, volgens de laatste berigten, weer eenigzins geweken was. Den 3 october had de gouverneur te Fort Beaufort eene proklamatie uitgevaardigd, waarbij aanzienlijke beloonigen werden uitgeloofd aan degenen, die de nog niet gevatte moordenaars van den landbouwer de Lange, allen onderdanen van het Kafferhoofd Sandila, overleveren of narigten geven zouden, die tot dat doel zouden kunnen leiden.

Tusschen den gouverneur en de opperhoofden van de Tambookie-stammen alsmede de Slambie- en Congo-opperhoofden, was eene nieuwe overeenkomst gesloten. In Grahamsstad waasmen voorneemens eene gewapende burgermagt op te rigten. Het *Grahams-Town-Journal* van 26 september behelst de beide volgende berigten:

» Brieven op heden morgen van de noordelijke grenzen en het land aan de andere zijde ontvangen, melden dat het » trekken" der Afrikaansche boeren nog voortgaat, en dat wagens, huisgezinnen en have dagelijks naar de binnenlanden overtrekken."

» Port Natal *Journal Bureau*, 2 ure n. m.

« Wij hebben juist narigt van bovengemelde plaats ontvangen, dat de nieuwe volksraad weigert den eed van getrouwheid aan de Britsche kroon af te leggen, en besloten heeft, dezelfe onafhankelijkheid te handhaven."

Ingezonden Stukken

TERECHTWIJZING
VAN DE
Arnhemsche Courant.

In de *Arnhemsche Courant* van 20 nov. jl. komt een artikel voor, over den ex-veldwachter van Heukhuizen in Noord-Braband, waarin de schrijver het niet onduidelijk doet voorkomen, als of M. Kemps uit zijne betrekking van veldwachter alhier ontslagen is, uithoofde hij van de Roomsch-Katholijke godsdienst tot de protestantsche is overgegaan, en als of deszelfs ontslag het gevolg is van godsdienst-haat, door ijverlied van den pastoor dezer gemeente, bij zijne excellentie den heer gouverneur dezer provincie.

Dat Kemps niet is ontslagen om godsdienst-verandering, blijkt uit het werkje dat zijnen naam draagt, waarin hij zegt pag. 105, ontslagen te zijn den 21 julij 1843; en pag. 105 komt voor, dat hij protestant is geworden den 14 augustus van hetzelfde jaar; uit de onverbiddelijke tijdrekening dunkt den ontzetten veldwachter zelfs opgemaakt, blijkt dus dat de Katholijke Kemps en niet de protestantsche Kemps ontslagen is.

Dat Kemps het achtbaar burger-hoofd dezer gemeente de hand zou geboden hebben, niettegenstaande hem het plan zijnen overgang tot bestond van zijnen veldwachter, van tot de protestantsche godsdienst over te gaan, bekend was, zal wel buiten alle twijfel bezijden de waarheid zijn, daar de heer burgemeester zelf protestant is en door zijne groote gegoedheid een man die op zich zelve staat en de geheele gemeente influenceert.

Wat nu aangaat den invloed van den pastoor: Ik verklaar dat noch ik, noch iemand namens mij, regtstreeks of zijdelings, ooit eenige klagten over het burgerlijk of godsdienstig gedrag van den veldwachter Kemps, mondeling of schriftelijk bij den heer burgemeester in persoon, of bij het gemeente-bestuur of bij den heer staatsraad gouverneur dezer provincie heb ingediend.

Nu zullen wij het arsenaal eens ingaan, waar de kanonnen gegoten en geladen zijn, welke de anonieme schrijver tegen eenen pastoor en voornamelijk tegen den heer gouverneur van Noord-Braband heeft losgebrand, en op welken laatste hij de volle lading heeft gepointeerd. Alle die wapenen heeft hij gehaald uit het boekje getiteld: redenen van mijnen overgang uit de Roomsche tot de hervormde kerk, door M. Kemps jz., te Arnhem bij J. P. Stenfert Kroeze 1844.

In dit schotschrift pag. 99—100, wordt eene zamenspraak tusschen Kemps en den pastoor verhaald, welker strekking zou geweest zijn, de poging van den pastoor om den veldwachter te verplaatsen in de Meijerij, teneinde zijnen overgang tot het protestantismus te verhoeden. Dit is geheel verzonnen, louter verdicht.

Pag. 93—95 zegt Kemps, dat hij Katholijk zijnde, de openbare godsdienst in de hervormde kerk had bijgewoond en daarover door den pastoor was doorgehaald, met bedreiging dat hem dit geen voordeel zou zijn. Dit is gedeeltelijk waar, gedeeltelijk onwaar. Waar is het dat ik Kemps heb gevraagd, of hij in de protestantsche kerk was geweest, hij antwoordde: de burgemeester had mij onder de godsdienstoefening buiten aan de kerk gesteld, om de baldadigheden te weren, welke sommige jongens aan het hek der kerk begaan, en toen ben ik er in gegaan. — Maar gij zijt buiten aan de kerk geplaatst en niet er in. Ik spreek immers tegen eenen Katholijk? — Wel zeker, of iets dergelijks zeide hij. — Kemps het aanhooren van eene protestantsche leerrede voor onze godsdienst verboden [illegible] verboden; — Kemps sprak ook [illegible] van vrijheid van godsdienst en [illegible] hij, veldwachter, bedoelt zeker de bescherming van godsdienst, omdat hij daar aan de kerk door den burgemeester zeide gesteld te zijn en ik liet dit ongemerkt voorbijgaan. Ik verzocht hem dat hij daar niet meer in de kerk zou gaan. Onwaar is het en dit verklaar ik met de hand op het hart en op mijn priesterlijk woord, dat ik er bij gevoegd heb: dit zal u geen voordeel zijn, of hoegenaamd eene bedreiging gedaan heb. Hier staat nu een pastoor tegen over [illegible] veldwachter: beiden geven aan het publiek tegenstrijdige getuigenis, over eene zaak, in wie zult gij, volk van Nederland, voor [illegible] der waarheid houden?

Meer dan 14 dagen [illegible] ik besluiteloos geweest, of ik al dan niets tegen den inzender der *Arnh. Courant* zoude plaatsen, omdat ik wist dat ik dan ook in aanraking zou komen met iemand, die het niet beneden zich geacht heeft, tot formele logentaal af te dalen. Doch dit is het voornaam punt mijner regelen niet, maar het doel dezer pen is, om die ruiterlijke voorvechters van het protestantismus te doen gevoelen, uit welke bronnen zij hunne bewijzen tegen de Katholijken putten.

Ik herhaal het, de schrijver in de *Arnhemmer* heeft zijne bresbatterijen tegen zijne excellentie geopend en er al zijn kruid, lood, bommen en paixhans op verschoten, waarom? een advokaat, een staatsraad, een kommissaris des konings, die met het eerelint versierd, op een hoog krenhexen standpunt staat, loopt aan den leiband der geestelijken! dit is de misdaad der misdaden, welke een naamkoord schrijver zijdelings afleidt uit het valsch geschrift van eenen ontzetten veldwachter!

Voor de balie van het publiek is de gouverneur van Noord-Braband gedagvaard, aan de algemeene verachting is hij prijs gegeven; het vrij volk van Nederland heeft zijn vonnis uitgesproken; met gloeijend schrift staat op zijn voorhoofd te lezen: verdrukker; de stem des volks heeft weerklank gevonden bij den troon; het besluit van den val van zijne exc. is reeds te 's Hage geteekend, en zoo niet, dan zal het binnen kort er in de tweede kamer om spannen, nog erger dan met de openbare diskussie en den strijd tusschen de twee staats-magten over het antwoord op de troonrede. Maar wat heeft de gouverneur van Noord-Braband dan toch in Godsnaam misdaan? Wel mijnheer, hoor en uw baar zal te berge rijzen; hij heeft eene den Oosterschen satraap onteerende daad begaan; hij heeft eenen veldwachter wegens pligtverzuim en onbehoorlijke gedragingen en handelingen geschorst en onverhoord ontzet en hierdoor de grondwet geschonden, met voeten getrapt, zegt de inzender van de *Arnh. Cour.*, doch het artikel van de grondwet heeft hij slechts in der haast vergeten aan te halen. Doch waartoe geschertst, gespot met woorden, welke aan eene waarheid-minnende tong ontglipt, in de *Arnh. Cour.* van 26 nov. te lezen staan! Dan, nog eenige woorden in ernst.

Zou ik zijne exc. den heer staatsraad gouverneur van Noord-Braband verdedigen? neen, drie werf neen. Ik zou de waardigheid van kommissaris des konings te kort doen, indien ik zijne exc. tegen over eenen veldwachter verdedigde. Mr. A. J. Borret staat sedert jaren bij de natie te hoog in achting aangeteekend. Ten slotte zij alleen gezegd: waartoe inzender uwe pijlen? Wordt een Katholijke gouverneurs-zetel met scheele oogen aangekeken?

A. H. Manni, pastoor.

Hedikhuizen, 21 *december* 1844.

RAVENSTEIN, 19 dec. 1844.

De verslaggever van den huisbraak met diefstal alhier gepleegd, heeft [illegible] vinden dit voorval « aan de verregaande onachtzaamheid der stedelijke regering » in eigendom te geven. Allen hebben met medelijden *de verregaande insolentie* aanschouwd, die deze kwade ƒ 930 (?) op rekening der ed. achtb. regering durft plaatsen. Niemand van Ravo's ingezetenen heeft het dus een oogenblik de hersenen kunnen benevelen; zoodat deze insolentie dan ook geacht wordt alleen voort te vloeijen uit —*nijd*, heer! Zou er wel iemand zijn, die de onbeschaamde diefstallen bij den heer de Jong te Londen en wat al niet gepleegd, aan de onachtzaamheid der respectieve municipaliteiten meent toe te moeten schrijven.

X.

Mengelwerk.

KORRESPONDENTIE.

Van de *Cath. Nederl. Stemmen.*

Tilburg, 9 *December* 1844.

WelEdele Heer!

In UwEds. geëerd blad van 30 november II. las de ondergeteekende eene vraag, aangehaald uit den *Kerkbode* en door dezen van den *Wekker* overgenomen! luidende:

» Is het waar, dat te Heike de school in tweeën » is gescheiden, dat de meisjes nu afzonderlijk » onder eene *non* gesteld zijn, en dat zulks geschied is op aanwijzing van bisschop Zwijzen?"

Het is onbegrijpelijk, dat gen. tijdschriften zulke ergerlijke vragen aan het publiek voorsteken, zonder zich eerst van de echtheid der zaken te verzekeren. Daar ook UwEd. met de ware toedrag der zaak onbekend zijn, gewoelt de ondergeteekende zich verpligt, datgene te melden, wat aanleiding tot de bewuste vragen heeft kunnen geven.

Tilburg, zoals bekend is, wordt kerkelijk in twee parochiën, het Heike en het Goirke verdeeld. De parochie Heike bevat *vier* scholen: de armenschool, voor arme en minvermogende meisjes, bestuurd wordende door de zusters van liefde, de Fransche kostschool, de openbare school wijk Korvel en de openbare school wijk Kerk.

De vraag kan hier niet doelen op de beide eerste scholen, noch op de openbare school te Korvel, waar men geene afscheiding vindt. Het is de openb. school, wijk Kerk, onder het Heike, waarop men het oog heeft, en alwaar dan ook eene séparatie gevonden wordt. — In deze school bestaat een houten middelschot, hetwelk de onderwijzer dezer school, ter bevordering van meerdere stilte, voor anderhalf jaar, voor eigen rekening, heeft laten maken; dit schot scheidt de hoogste van de middelste klasse, terwijl de gemeente een jaar vroeger een afzonderlijk lokaal, eenwel aan de groote school verbonden, voor de leerlingen der laagste klasse heeft doen bouwen.

In elk dezer drie vertrekken zitten jongens en meisjes geplaatst, die tot dezelfde klasse en dezelfde afdeeling behooren; het is dus *onwaar*, dat de meisjes in eene afzonderlijke school gerangschikt zijn, en dat eene *non* of welke geestelijke dochter ook, aldaar onderwijs zou geven, is te ongerijmd, en te veel verzonnen, om tegen te schrijven. — Wat genoemde aanwijzing van bisschop Zwijzen betreft, deze zal toch nu ook wel vervallen? Z. H. W. Mgr. Zwijzen, bisschop van Gerra, heeft zich nimmer, noch regtstreeks, noch zijdelings met deze of met andere openbare scholen van Tilburg ingelaten; het behoeft hier niet aangemerkt te worden, dat gen. kerkvoogd zijn standpunt in betrekking tot het lager onderwijs zeer goed kent, en hier naar handelt; — de openbare schoolonderwijzers ontvangen van mgr. Zwijzen hoegenaamd geene instruktien, aanwijzingen, enz., die in eenigen strijd met de bestaande wetten of verordeningen kunnen zijn: ook hier geldt uwe mededeeling in de bijdelsche geschiedenis. Dat z. h. w. op den kansel menigwerf ouders en voogden aanspoort hunne kinderen getrouw ter school te zenden, — dit zal men toch geene ontijdige bemoeijing of onwettige aanwijzing noemen.

Dat de *Wekker* en *Kerkbode*, voór zij zulke vragen doen, eerst onderzoeken; — *Tilburg*, eene stad van 14000 zielen, in een afgelegen hoek van Noord-Braband; de bedoelde openbare school aldaar is eene der talrijkste van de provincie, waarop zich kinderen van protestanten, van israëlieten en van Katholijken bevinden, wenschen onderzoek en nasporing! — Waarom dan mededeelingen van korrespondenten opgenomen? Welk eene stoffe van onderzoek! Waarom dan niet onderzocht, in plaats van zoo vele valsche en leugenachtige berigten te verspreiden!

Uw ootmoedige lezer,

N. N.

Advertentien.

Het behaagde heden den Almagtige tot zich te roepen mijnen dierbaren echtgenoot *CORNELIS PETRUS VAN DIJK*, in den ouderdom van zeventig jaren, acht maanden en drieëntwintig dagen; na eene genoegelijke echtverbintenis van ruim 42 jaren.

Tilburg 24 *December* 1844.

Wed. C. VAN DIJK,
Geb. DAMS.

*** Tot onze bitterste droefheid overleed heden, na tijdig voorzien te zijn geweest der laatste H. H. Sacramenten, onze geliefde moeder, *J. LATOUR*, weduwe van *B. H. CLERCX*.

Liemde 24 *December* 1844.

B. J. CLERCX.

Eenige kennisgeving aan familie en vrienden.

*** Een ongehuwd persoon 27 jaren oud en van goede getuigschriften voorzien, laatst gewoond hebbende bij den R. K. Pastoor als Koster, Tuinman en Huisknecht, en door sterfgeval buiten dienst geraakt zijnde, zag zich gaarne in dezelfde betrekking geplaatst, terstond of tegen de maand Februarij of Mei e. k. nader Informatie te bekomen met *franco* brieven onder de Letter K. L. bij de Boekhandelaren VAN GULICK EN HERMANS te *Breda*.

*** Op *Vrijdag* den 20 *December* II., is in de gemeente *Uden* weggeloopen, een donker bruin getigerde **JAGTHOND**, bruine kop met bles, twee bruine vlekken in de flanken en een op het kruis, met half witte afgekorte staart. Die denzelve teregt brengt of aanwijzing doet bij den Drukker dezes of bij A. BOL te *Uden*, zal eene goede belooning hunnen erlangen.

H. HESS JZ.

GEZIGTKUNDIGE VAN *AMSTERDAM*.

Genoegzaam gunstig bekend door de werken van zijnen Vader, is [illegible] gearriveerd, met een uitgelezen assortiment BRILLENGLAZEN, van de uitmuntendste soort. Hij herinnert bij deze, tot toelichting, dat hij het is, die de PHOTOPHOBISCHE BRILLEN geleverd heeft, voor de menigvuldige personen, welke door Doctor *CARRON DU VILLARDS*, Commandeur van de Orde der Eikenkroon, [illegible] nilig van *Sardinie*, geopereerd zijn.

Adres Vugterstraat ten huize van de Wed. LAM BERMONT, No. 188.

*** De Boekhandelaar *J. T. SOMMER* te *Almelo* zal in het begin der aanstaande maand uitgeven:

Antwoord aan den heer JOHANNES RONGE,

TE LAURAHUTTE ETC.

Door M. MORITZ, R. K. Priester te *Asschaffenburg*.

PENSIONNAT NOUVELLEMENT ETABLI

à

Boxmeer.

J. F. V. DE SMIT, Directeur de cet Etablissement invite les Parens et les Tuteurs de lui confier leurs Enfants et leurs Pupiles. Il ne perdra point de vue de s'appliquer à former le cœur et l'esprit des Elèves en leur inspirant l'amour de la vertu et en leur instruisant les sciences qu'exige une éducation soignée.

On enseigne aux élèves LES LANGUES HOLLANDAISE, FRANÇAISE et ALLEMANDE, LES MATHEMATIQUES, LA CALIGRAPHIE, LE STYLE EPISTOLAIRE, L'HISTOIRE, LA GEOGRAPHIE, LA TENUE DES LIVRES, LA MUSIQUE, LE DESSIN.

Les Localités sont bien spacieuses et les Pensionnaires dorment chacun à part.

On peut se procurer de plus amples renseignements chez le Très-Révérend Père [illegible] Curé, et chez Mons. *HOOST*, [illegible] de la dite Commune.

Imprimerie de P. [illegible]